

สำนักสนับสนุนการควบคุม ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

รวมพลังทุกภาคส่วน ร่วมควบคุมปัจจัยคุกคามสุขภาพ
เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ยั่งยืน

การทำงาน ของเรา

สำนักสนับสนุนการควบคุมปัจจัย เสี่ยงทางสุขภาพ (สำนัก 2)

เป็นหน่วยงานหนึ่งของสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. มีการกิจขับเคลื่อน
แผนควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ โดยเน้น **ปัจจัยเสี่ยง**
ที่ส่งผลกระทบสูงต่อประชาชนจำนวนมาก แนวทาง
ดำเนินงานในแผนนี้ **มุ่งใช้ทรัพยากรอย่างจำกัด** เน้นการ
ทำงานในจุดศักดิ์สิทธิ์ เพื่อควบคุมหรือลดปัจจัยเสี่ยง
ทางสุขภาพอย่างมีประสิทธิผลและมีส่วนร่วมของ
พลเมือง ไม่ว่าจะเป็น

- ✓ **ปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่น และการติดเชื้อเอชไอวี** ซึ่งปัจจุบันเป็นปัญหารุนแรงในกลุ่มเยาวชน โดยทำงานผ่านการเข้าถึงดุจധยาของนามัย การปรับภาพลักษณ์ดุจധยาของนามัย และการสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ✓ **ปัญหาสุขภาพจิต** องค์กรอนามัยโลกคาดการณ์แนวโน้มโรคซึมเศร้าว่า เป็นโรคที่สร้างความสูญเสียต่อกลุ่มคนภาพชีวิตของประชากรโลกเป็นอันดับ 1 ในปี 2573 โดยเน้นขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาพจิต ที่สอดคล้องตามแผนพัฒนาสุขภาพจิตแห่งชาติ
- ✓ **ปัญหาการดื้อยาและอันตรายจากการใช้ยาไม่เหมาะสม** ที่เกิดจากความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องของผู้บริโภค รวมถึงปัญหาและข้อจำกัดในการคุ้มครองระบบยาของประเทศ
- ✓ **ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นอันตราย** โดยเฉพาะอาหารเสริมและเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัย ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ รวมถึงการสูบบุหรี่ ที่มีอันตรายต่อสุขภาพ ด้วยการทำลายองค์กรผู้บริโภคคุณภาพสถาบันการศึกษา บนฐานคิดเรื่อง Active Citizen
- ✓ **ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ** เน้นการพัฒนาโน้มเดลเพื่อแก้ปัญหามลพิษจากอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบรุนแรง สิ่งแวดล้อมในเมือง โดยเฉพาะปัญหาของฝุ่น PM 2.5 รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาวะ

ยุทธศาสตร์

1

สร้าง รวมรวม และจัดการความรู้

เพื่อนำมาใช้ออกแบบและวางแผนการทำงาน ใช้ในการ
กำกับติดตาม และประเมินผล

2

เชื่อมประสานการทำงานร่วมกัน ระหว่างภาคีเครือข่าย และหน่วย งานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกำหนดจุดหมาย*

กำหนดเป้าหมายร่วม และกำหนดแนวทางการร่วม
ขับเคลื่อนสู่การบรรลุเป้าหมาย

3

พัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถ

ที่จำเป็นสำหรับภาคีหลัก แกนนำเครือข่าย และแกนนำผู้ปฏิบัติงาน
ระดับต่างๆ เพื่อให้มีสมรรถนะในการขับเคลื่อนการทำงานใน
แผนงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขับเคลื่อนสังคมผ่านการสื่อสารสาระน่ารู้ และการรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ

บนพื้นฐานของ
องค์ความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักรและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ระดับบุคคล บุมชน รวมถึงเป็นแรงสนับสนุนในการพลักดันนโยบาย

4

พัฒนาพื้นที่ต้นแบบ

ในการควบคุมหรือลดปัจจัยเสี่ยง เพื่อทดสอบเรียน และ
ประสานให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ ในการต่อยอดและขยายผล

5

พัฒนาและพลักดันนโยบาย

กฎหมาย รวมถึงมาตรการหรือกลไกที่จำเป็น กั้งในระดับพื้นที่
และระดับประเทศเพื่อสนับสนุนการควบคุมปัจจัยเสี่ยงนั้นๆ
ในระยะยาว

6

* จุดงานจัด คือ ประเด็นการดำเนินงานสำคัญที่มีโอกาสทำให้เกิดปัญหาได้อย่างอุบัติ

เป้าหมายและตัวชี้วัด

แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ

- ลดอัตราการคลอดในวัยรุ่นหญิง อายุ 15-19 ปี ลงให้ต่ำกว่า 25 คน ต่อจำนวนวัยรุ่นหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน ภายใน พ.ศ. 2569
- ลดการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ ให้น้อยกว่า 1,000 คนต่อปี ภายใน พ.ศ. 2573

แผนงานสร้างเสริมสุขภาพจิต

- เพิ่มสัดส่วนคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีความสุขในการดำรงชีวิต ให้มีอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 ภายใน พ.ศ. 2565 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 87 ภายใน พ.ศ. 2570

แผนงานคุ้มครองผู้บุริโภคด้านสุขภาพ และการพัฒนาระบบทยา

- ประชาชนมีความรู้เรื่องเชื้อดื/o ยาและตระหนักรู้ในการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสม เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ภายใน พ.ศ. 2564
- สนับสนุนการพัฒนาองค์กรผู้บุริโภคคุณภาพ ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันองค์กรผู้บุริโภค ตาม พ.ร.บ. การจัดตั้งสถาบันองค์กรผู้บุริโภค พ.ศ. 2562

แผนงานด้านสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ

- พัฒนาพื้นที่ต้นแบบ ในการจัดการปัญหามลพิษ อุตสาหกรรม อย่างน้อย 1 อำเภอ ภายใน พ.ศ. 2565
- พัฒนาให้เกิดนโยบายและกลไกการจัดการ ภายใน พ.ศ. 2564
  - เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ PM 2.5
  - เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการขยะ ทึ้งในภาคนโยบาย และจากการมีส่วนร่วมของชุมชน

รัฐ สสส. เพราะ 2 ใน 3 ของโรคที่เกิดขึ้นล้วนมาจากการปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม หลักการทำงานของ สสส. จึงมุ่งเน้นการแก้ปัญหาด้วยหลักปัจจัยทางสังคมกำหนดสุขภาพ (Social Determinants of Health*) เพื่อมุ่งสร้างสุขภาวะที่ครอบคลุมทั่วถ้วน ให้สังคมปัญญาให้คนไทยอย่างยั่งยืน ผ่าน 15 แผน ด้วยวิธีการทำงาน ดังนี้

ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก

- แผนควบคุมยาสูบ
- แผนควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด
- แผนจัดการความปลอดภัยทางถนนและภัยพิบัติ
- แผนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย
- แผนอาหารเพื่อสุขภาวะ

พัฒนาต้นแบบสุขภาวะ

- แผนสุขภาวะชุมชน
- แผนสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กร

ขยายโอกาสในการสร้างนวัตกรรม

- แผนสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรมสุขภาวะ

พัฒนากระบวนการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอื่นๆ

- แผนควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ
- แผนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว
- แผนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ

สร้างความตื่นตัวและค่านิยมใหม่ในสังคม

- แผนระบบลือและวิถีสุขภาวะทางปัญญา
- แผนสร้างเสริมความเข้าใจสุขภาวะ

ส่งเสริมสมรรถนะของระบบสุขภาพและบริการสุขภาพ

- แผนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพผ่านระบบบริการสุขภาพ
- แผนพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

สนใจร่วมเป็นส่วนหนึ่งในงาน
สร้างเสริมสุขภาวะกับเรา

ติดต่อ สำนักสนับสนุนการ
ควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ

เลขที่ 99/8 ซอยงามดุ才 แขวงลาดพร้าว
เขตสาทร กรุงเทพ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500
โทรสาร 02-343-1501
www.thaihealth.or.th

* เชอร์ ไมเคิล กิเดย์น มาเรียมอต ผู้มีบทบาทสำคัญขององค์กรอนามัยโลกในการแก้ปัญหาด้วยหลักปัจจัยทางสังคมกำหนดสุขภาพ (Social Determinants of Health) ด้วยการประเมินปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อสังคมเพื่อป้องกันโรคและการสร้างเสริมคุณภาพของคนอย่างยั่งยืน